

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն
(*պատկերագրող)

ԹՈՓԱԱԼԵԱՆ Զ. ՄԵՍՐՈՊ՝ Հանդէս Ամսօրեայի Հարիւրամեակը 1887-1987	1
ԳԵՐՊՆ. ԱԲԲԱՀԱՅՐ Զ. ԳՐԻԳՈՐԻՍ ՎՐԳ. ՄԱՆԵԱՆ՝ «Հանդէս Ամսօրեայ»-ն Արդէն Դար Մը	9
ՍԱԴՈՅԵԱՆ ԵՂՈՒԱՐԴ/ԹՈՓԱԱԼԵԱՆ Զ. ՄԵՍՐՈՊ՝ Երանի՝ Թէ Լլլայի	11
ՇԱՀԻՆԵԱՆ ԼԵՒՈՆ՝ Որոննացիազխտութեան Հարցերը «Հանդէս Ամսօրեայ»-ի էջերում	29
ՄԱԴՈՅԵԱՆ ԱՐՇԱԿ՝ «Հանդէս Ամսօրեայ»-ն եւ Ներսէս Շնորհալու Ժառանգութեան Մի Բանի Հարցեր	35
ԳՐԻԼԲՈՒԴԱՂԵԱՆ՝ ՎԱՂԱՐՇԱԿ՝ Հայերէնի Ուղղադրութեան Հարցերը «Հանդէս Ամսօրեայ»-ի էջերում	43
ԲՈՒԱՆՋԵԱՆ ՍՈՒՐԷՆ՝ «Հանդէս Ամսօրեայ»-ն եւ Տրանսիլվանիայի Հայ Գաղութը	53
BUSCHHAUSEN HELMUT: Das Tetraevangeliar Cod. 308 in der Bibliothek der Mechitharisten-Congregation zu Wien*	59
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ՝ Վիեննայի Մխիթարեան Թ. 608 Քառասորարանի Այլընթերցումները	77
ARAT DR. M. KRISTIN: Die Diakonissen der armenischen Kirche in kanonischer Sicht*	153
TOPALIAN P. MESROP: Die Entstehungsgeschichte des Rosenkranzes in der armenischen Kirche	191
ԴՐ. ՄԵՍՐՈՊ ԵՊՍ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ՝ Ապոլինարեան Հատակոտոր Հայ Աստուածարանական Գրականութեան Մէջ	243
ԱՆԱՍԵԱՆ Յ. Ս. Բնագրային Մի Ճշտում Եզեկիէի Գրքի Թարգմանութեան Մէջ	279
RENOUX CHARLES: Le Sceau de la Foi: Une Lacune en Partie Comblée	285
LELOIR LOUIS: La Prière Dans Les Actes Apocryphes	295
WINKLER GABRIELE: Ungelöste Fragen im Zusammenhang mit den liturgischen Gebräuchen in Jerusalem	303
SUTTNER ERNST CHR.: Plädoyer für eine Orientalistik im Dienst der Ökumene	317
DROST-ABGARJAN ARMENUHI/GOLTZ HERMANN, Շարակնոց = Buch der Scharakane	333
ՄԻՆԱՍԵԱՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍ՝ Եզեկի Կողմից [Ճառք Ընդդէմ Աղանդոց]*	367
ZEKIYAN B. L.: L'«Idéologie» Nationale de Movsès Xorenaci et sa Conception de L'Histoire	471
ESBROECK MICHEL VAN: Une Homélie de Zacharie le Catholicos Sur L'Annonciation	487
ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ Մ. ՊՈՂՈՍ՝ Գրիգոր Նարեկացու Միջնադարեան Վարքի Ոմբագրութիւնները	505
ԲԷՍՏՅԵԱՆ Զ. Զ.՝ Ատոմ Անձեւացին եւ Նրա Ներբողը՝ Նուիրուած Յովհաննէս Մկրտչի	513
ԽԱՉԱՏՐԵԱՆ Լ. Գ.՝ Դիոնիսիոս Թրակացու Բարձրաձայն Ընթերցանութեան Հարցադրումները (Περὶ Ἀναγνώσεως = «Յաղագս Վերձանութեան»)	527
Եւ Քնարերգութեան Տեսակների Սահմանումները Հայ Քերականների Մեկնաբանմամբ	555
ՄԻՐՁՈՅԵԱՆ ԶՐ.՝ Յովհաննէս Զուլայեցին Արուեստի Մասին	561
ԲԻՆՁԱՆԴԱՅԻ ՆՈՐԱՅԻ՝ Տեսութիւն Գննական Քերականութեան Գերականութեան Զ. Արսենի Այտընեան	603
BOLOGNESI GIANCARLO: I Numerali Distributivi in Greco, Armeno, Iranico E Nelle Lingue Semitiche	609
WINDEKENS A. J. VAN: Réflexions Sur Quelques Concordances Lexicales Entre L'Arménien et le Grec	615
ՋԱՀՈՒԿԵԱՆ Գ. Բ.՝ Ատոմագրանութիւններ	623
ԱՂԱՅԵԱՆ ԷԴՈՒԱՐԴ Բ.՝ Հին Հայերէնի -իւն (-եան, -ու) Ուն Հոլովումը	629
SOLTA GEORG RENATUS: Einige Bemerkungen zu den sigmatischen Formen im Altarmenischen	639
VYCICHL WERNER: Zwei armenische Lautgesetze	643
ADALIAN ROUBEN: Theory and Rationality in Armenian Thought: Arsen Aytenian's Analysis of the History of the Armenian Language	655
RUSSELL J. R.: Aša in Armenia*	663
FINAZZI ROSA BIANCA: In Margine a un Problema di Sintassi Armena	669
ULUHOGIAN GABRIELLA: Problèmes D'Onomastique Dans La Version Arménienne des Progymnasmata de Théon	677
MORANI MORENO: A Proposito Della Vocale Compositiva -A- in Armeno	685
GREPPIN JOHN A: The Languages of the Soviet Union	695
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ Մ. ՊԵՏԸ՝ Սահակ Ոսկայեան Կաթողիկոսի Օչին Թագաւորի Կիսադրամը*	745
ՄՈՒՇԵՂԵԱՆ Խ. Ա.՝ Հայաստանի Անունը Հին Աշխարհի Դրամների Վրայ*	805
ՏԷՐ ԴԵՒՈՆ ԴԵԱՆ ԶԱՅԿ՝ Արտաշեսեան Արքայատոհմի Թագերը եւ Անոնց Ծագումը*	815
BEDOUKIAN PAUL: Cilician Armenia and Crusader Antioch*	833
ԲԱՆՁԻՆԵԱՆ ՀԵՆՐԻԿ՝ Սայաթ - Նուայի Ծածկագրերը	841
AIGNER THOMAS: Konzerte von Aram Chačaturjan*	883
GARSOĪAN G. NINA: The Enigmatic Figure of Bishop Šahak of Manazkert	897
ՃԵՄՃԵՄԵԱՆ Զ. ՍԱՀԱԿ՝ 1809ի Պոլսոյ Միութենական Շարժումը եւ Հ. Միքայէլ Զամբեան	911
SANJIAN A. K.: The Orbelians and Proshians of Siwnik: Patrons of Religious Institutions	925
TOPAKIAN GERDA: Die Bayerisch-Armenische Stammsage*	939
THIERRY J. M.: L'Eglise Saint-Etienne de Norvans*	947
ՍԱՄՎԵԼԵԱՆ ԽԱՉԻԿ՝ Մի Ստեղծագործութեան Պատմութիւն	951
ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԷՄԻՆ՝ Կիւթեր Իրանի Հայոց Պատմութեան Համար	951

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ-Ի ՀԱՐԻԻՐԱՄԵԱԿԸ 1887-1987

Վիեննայի Մխիթարեան Միաբանութեան Հայագիտական պաշտօնաթերթը՝ Հանդէս Ամսօրեայ բոլորեց 1987-ին իր ծննդեան դարադարձը: Ոմբագրապետի տկար ուսերուն վրայ կը բեռնաւորուի ճնշիչ պարտականութիւնը շարադրելու յրեւիճական խօսքը կամ աւուր պատշաճի խմբագրականը:

Պատասխանատուութենէն աւելի՝ պահ մը կը դեղեւիմ այն պատկառոտ իրողութեան առջեւ, թէ ՀԱ-ի յրեկեանը տօնն է այն հաւաքական աշխատանքին, որ Հայագիտութիւնը ճիշտացուց անմահական երկերով եւ նոր ուղի բացաւ՝ Հայագէտներու յաջորդական սերունդներուն: ՀԱ-ի դարադարձը տօնել կը նշանակէ նախ՝ ոգեկոչել հարիւր տարիներուն անխոնջ տքնութիւնը, որմէ ընծիւղեցան ՀԱ-ի հարիւր հատորները եւ երկրորդ՝ ներբողել այն մշակները, որոնք այդ յարատեւ տքնութեան կռուանն եղան՝ ընծեւելով գիտաշխարհին իրենց սրտին եւ մտքին արիւնն ու քրտինքը վաստակաբեր եւ արդիւնաշատ:

Ստուգիւ, ի՞նչ հարկ բացատրութեան, երբ հարիւր տարիներուն աշխատանքն ու վաստակը կը խօսին: Երբ երեկէն այսօր, մէկ դար շարունակ, տքնաշան յոգնութեան արդիւնքն ու պտուղը հրամցուած են հայ ժողովուրդին եւ գիտական աշխարհին:

- Հարիւրամեայ հունձքն ահա՛.
- Հանդէս Ամսօրեայի 100 հատորները, որոնք հայկական գրադարաններուն եւ օտարալեզու միջազգային մակարդակի պատմա-բանասիրական հաստատութիւններուն մատենադարաններուն մէջ իրենց եզակի տեղը գրաւած են¹,
- Ազգային Մատենադարանի 228 երկերը, որոնք «ընդգրկում են Հայագիտութեան ամենատարբեր բնագաւառների վերաբերեալ արժէքաւոր ուսումնասիրութիւններ եւ փաստական հարուստ նիւթեր»²,
- Նախնեաց Մատենագրութեան 7 քննական հրատարակութիւնները³,
- Studien zur armenischen Geschichte մատենաշարին 15 գիրքերը⁴,
- Հայերէն ձեռագիրներուն 20 ցուցակները⁵,
- Բաղմաթիւ յօդուածներ ու գրախօսականներ, որոնց բովանդակութիւնը եւ գոյմարը կարելի է ցանկազրել ՀԱ-ի լիակատար մատենագիտութենէն⁶,
- 250-է աւելի ուսումնասիրութիւններ, որոնք թէեւ ՀԱ-ի համակիր յորձանքէն հեղինակուած, սակայն վերոյիշեալ մատենաշարներէն դուրս հրատարակուած են⁷,
- Վեց մեծադիր յուշամատեններ (1911, 1927, 1949, 1961, 1976, 1987), որոնց 3000-է աւելի էջերուն մէջ հրատարակուած աշխատասիրութիւններուն վերնագիրներն ու հեղինակները կ'ապացուցանեն անոնց բարձր որակը⁸:

Հարիւրամեայ Բերքի այս թուատխտակին դիմաց շատ աւելի իրականացած կը տեսնենք 1887-ի հայ եւ օտար մամուլին կանխասացութիւնները: Անոնց իբր թարգման կը գոհանամ միայն երկու

¹ «ՀԱ-ի համարները Հայագիտական բացառիկ արժէք ունենալով՝ մեծապէս օգտագործուած են աշխարհի բոլոր հայագէտների կողմից» (ՀԱՀ 6, Երեւան 1980, էջ 220ա):

² ՀԱՀ 1, Երեւան 1974, էջ 108բ:

³ Ընդհանուր Գրացուցակ Մխիթարեան Գրավաճառանոցի, Նոր շրջան, թիւ 7, Վիեննա 1972, էջ 106-107:

⁴ Անդ, էջ 129-130 եւ Ergänzungsliste zum Katalog Nr. 7, էջ 2:

⁵ Անդ, էջ 107-108, 130-131 եւ Ergänzungsliste, էջ 1:

⁶ ՀԱ-ի 100 հատորներուն ամբողջական մատենագիտութիւնը պատրաստած է Հ. Օդոստինոս Վրդ. Սերուկեան:

⁷ Հմմտ. Ընդհանուր Գրացուցակ, էջ 7, 9, 11-28, 31, 33-38, 40-42, 45-48, 50-56, 109-127:

⁸ Հմմտ. անդ, էջ 26-27, 28-30, 113-115, 115-117, 117-119:

